

MARGUERIDA XIRGU, EN LA
«CAMPANA SUBMERGIDA».

PUBLICA 24 PÀGINES DE
FOLLETÍ. V PLECH (16 PÀ-
GINES) DE LA CAMPANA
SUBMERGIDA. V PLECH
(8 PÀGINES) DE LES ALES
DE CERA.

15 CÈNTIMS

(Fotografia Areñas)

Marguerida Xirgu

Ben poques actrius hi han hagut en la escena catalana, quin explèndit temperament dramàtic s'hagi revelat, desplegat y imposat al públich y a la crítica, en més poch temps, que'l de la nostra biografiada.

Veus aquí que un dia manca, per malaltia, una actriu pera desempenyar la protagonista de la *Teresa Raquin*, de l'Emili Zola, en els «Propietaris de Gracia», y la empresa va en cerca d'una noya de divuit anys que té molta anomenada y fama de bona actriu, pels petits teatres de cassinos y societats. Ab dos dies, s'estudia'l complicat personatge, l'representa, obté un èxit sorollós y l'endemà la premsa de Barcelona ens diu que en el teatre català hi ha apuntat una estrella que pot arribar a ser de primera magnitud. Y la Marguerida Xirgu, que es la famosa actriu en qüestió, passa ja a Romea, en la següent temporada. Debuta ab el *Mar y Cel* compresa per la por y la estranyesa del medi en que's troba, y agrada. Venen dugues estrenes, *Els pobres menestrals* y *La barca nova* y el seu èxit es segur, gradual y encoratjador. Ve la segona temporada, y la jove y gentil actriu, va de èxit, en èxit. Estrena's *Ditxosos diners* y fa de la «Carlota», una veritable creació, que domina al públich. L'elogi sona molt alt per ella, en la crítica periodística. Dibuixa més endavant una fina silueta en un personatge quasi secundari de la *Barateria*. Ve la *Llàntia del odi*, y en la vibranta tragedia d'annunziana, hi obté un èxit complet, ab honors de triomf. La delicada figureta del malalt «Gabriel», es presentada per la Xirgu, ab tochs suprems de poesia y de brahó tràgich, que impresionen fonament a tothom. Aversa la temporada y en *La Victoria dels Filisteus*, dona a la interessant «Alma Suleny», una interpretació inoblidable.

Finesa, distinció, plàstica y vaguetat poètica, son elements que la Xirgu compón pera presentar una figura completament nova (en sentit d'interpretació) en el nostre teatre. ¿Qui, havent vist la preciosa comedia anglesa, no recorda aquella baixada d'escala del segon acte y l'amargor que sent la Xirgu, al véures trahida grollerament per l'home que'l personatge, encarnat per ella aleshores, estima? La actriu, sense descompondres, palideix lleugerament, clava una llarga mirada als que l'han enganyada y desapareix plena de melangia, per allà ahont havia sortit. La seva figura es esbelta, vestida pulcrament, de negre, ab el coll de puntes blanques, el llustrós y bellíssim cabell negre, destriat en *bandeaux*, el rostre pàlit, mate, la mirada fonda... Y una mena de aureola de dignitat poètica, voltantla sempre. Ah!... es una impressió ben nova en interpretacions catalanes!

Però l'èxit definitiu l'alcansa la Marguerida Xirgu en la encarnació de la fada «Rautendelein» de la incomparable *Campana submergida* de Hauptmann, y'l seu èxit es més gran, tenint en compte que se tracta d'un dels papers més complicats y difícils del teatre modern, però que la distingida actriu desempenya ab la més encisadora sensillesa y ab aquella *difícil facilitat* de que parlen els clàssics.

L'hermós monòlech ab que comensa la rondalla, pren, dit per ella, una aroma esquisida de llegenda y es subratllat ab una mena de ritme bressador y somniós que té un encis incomparable. Sa tendre juvenesa, habillada de manera que recorda, de lluny, a la Primavera de Boticelli, es d'una plasticitat inefable, mentres pentina, tot enmirallantse en l'aigua del pou, sa cabellera d'or y lluita ab la abella tormentosa. Va tota ruixada de flors boscanes; y al acabar el monòlech, ha sabut infiltrar la Xirgu en l'au-

ditori tota la quinta essència de la creació de Hauptmann, essència de poesia pura, sense retòriques enfarfecadores, ni encarcaraments de versaire. Lo mateix direm de totes les escenes del primer acte, dites y jugades ab una clarividència especial, com colocades per dirho aixís, entre les indecisions de la boira llegendària. Y quan la fada se fa dòna, y pageda, ab quin garbo fa veure la Xirgu sa doble naturalesa, ab quines *nuances* imperceptibles cuida de no perdre may el seu primitiu caràcter. Lo mateix direm de les escenes còmiques y dramàtiques del ters acte, y de l'esllanguiment dolorós ab que matisa totes les del quart, en les que apar un glop de boira que's destrüa al baf groller de la realitat irreducible. No cal oblidar, tampoch, ses interpretacions dels *Tristos amors*, de la «Cecilia» de les *Aigues encantades*, en la que's va revelar una tràgica de primera forsa en les vibrantes escenes del ters acte, en la dama jove d'en *Joan dels miracles* y en la *Alegria del sol*.

N'ha fet molt, moltíssim de camí aquella *Marguerideta*, que ja de xica pensava en ser comedianta y que sent nena feya les *nenas* de la *Mort civil*, y del *Lliri d'aigua*, y a tretze anys, entusiasma, ja als públichs del «Asiàtich», del «Niu Guerrer», del «Ateneu del Districte Segon», de «Gent Nova» de Badalona, del «Marqués de la Mina» de la Barceloneta, dels «Ateneus Obrers» de Sant Martí y Sant Andreu, ab les més capdals figures dels teatres francès, castellà y català, ja que va interpretar la *Zazá*, la *Tosca*, las *Flores*; el *Amor que pasa*, la *Maria del Carmen*, la *Mancha que limpia*, la *Filla del mar* (un dels seus grans éxits) *L'Aniversari*, *Els vells*, *Mossén Janot*, *L'endemà de bodes*, *El pati blau*, y la *Terra baixa*, sent festejada, estimada y quasi la *noya mimada* de tots aquestos públichs, en els que tant domina el sentiment y la bona fe.

La Marguerida Xirgu representa en el teatre català la nofa moderníssima. El seu art es de sinceritat y de naturalitat, trencada sempre per un punt de poesia, que dona a tots els personatjes interpretats per ella un valor més estimable. La melositat de sa veu y l'àngel de sa persona contribueix a que sempre se'ns mostri plàsticament, quasi perfecte.

Un altre aspecte notabilíssim de la nostra biografiada es el seu talent crítich. Cal sentir-la en la seva conversa particular, ab quina vivor y clarividència judica les obres senyalant els defectes y apuntant les qualitats, perque es una apassionada de la literatura dramàtica, que treu gran profit de ses lectures. Ademés, s'ha d'alegir en favor d'ella, un detall que'ns consta. A n'ella no hi ha hagut may directors que la ensenyessin, ni autors que, a forsa d'indicacions, la féssin sortir airosa, no. Ella llegeix l'obra, se'n penetra, *ronceja*, per dirho aixís, en els ensaigs, però vé la nit de la estrena y sorprèn ab sa interpretació. Aixís va succehir ab *La Campana submergida*, que ha estat, fins ara, el seu triomf més gran. La Xirgu dona un altre pas endavant, perque en la vinenta temporada, la veurem al Principal al costat den Gimenez y no fora extrany que sorprengués al públich y a la crítica ab interpretacions encara més refinades, ja que 'ns consta, també, que ha de crear algunes obres d'aquelles que fan soroll al estrenarse.

Y, pera acabar, consignarem, ab goig, que'l Teatre Català té, ab la Marguerida Xirgu, lo que fins ara li ha mancat sempre, ja que si ha tingut y té característiques y dames joves eminentes, no possehia encara la pedra fonamental de tot drama o comedia, el centre al entorn del que giravolta tota una acció còmica o dramàtica, en una paraula: la primera actriu.

SALVADOR VILAREGUT.

AMOR SEGLE XX

*Per entre mitg dels núvols rosats y orlats de flames
del capvespre magnífich d'un jorn esplendorós,
Cupido va aparéixes a una gentil parella:
en lloch de buirach duia la borsa ben replena
y en comtes de sagetes, una numeració.*

«Dos y dos son cuatro,
cuatro y dos son seis,
seis y dos son ocho
y ocho, diez y seis».

*No tapava la vena'ls seus ulls jorenívols,
que'l temps no s'ho portava l'anà encegat pel mon:
calia obrirlos forsa, calia tirar somes
si no volia veures desprovehit de plomes
sense tant sols quedarli ni el mes lleu plomissol.*

«Dos y dos son cuatro,
cuatro y dos son seis,
seis y dos son ocho
y ocho, diez y seis».

*Sos cants, suaus murmuris, llegendes enciseres,
rondalles qu'exhalaven lleugers perfums de flors,
s'han acabat per sempre: son repertori minva;
de totes n'ha perdut la tonada y el ritme.
Solsament sab aquesta positiva cansó:*

«Dos y dos son cuatro,
cuatro y dos son seis,
seis y dos son ocho
y ocho, diez y seis».

*Y la dama y el jore que escolten la complanta
trovanla delitosa, la volen repetir,
mes reuen que la saben molt millor que son mestre
—que ara mes que en amor, en comptar se n'es destre—
y la canten alhora, tots tres en un sol crit.*

«Dos y dos son cuatro,
cuatro y dos son seis,
seis y dos son ocho
y ocho, diez y seis».

L'scándol dels drets de propietat intel·lectual

Va d'història

Una vegada era un Centre Moral de una important ciutat catalana. Com es natural, el Centre tenia'l seu teatre, que ocupava a la planta baixa del local un espai exacte al que ocupaven al primer pis la sala de catè, la de billar y la biblioteca.

El reglament de la societat, naturalment, prohibia les paraules lletges y tota expressió renyida ab les bones formes y ab la moral. De manera que allí haurien sentit que'ls socis, tot fet la *manilla* o altres jocs lícits, quan perdien s'esbravaven ab uns inofensius *caratsus* y unes innocents *repolacres* y uns discrets *canyays* que no feyen escruixir a ningú y que deixaven la moral perfectament incòlume.

* *

Ahora bien: al Centre, com que hi havia teatre, hi havia també secció dramàtica. Y allí es ahont vaig veure jo més d'una vegada fer la apologia del flamenquisme per medi de la «Música prohibida» y estafar els drets de propietat per medi del cambi de títol y espatllar l'obra per medi de la supressió de la dona que's burla de la música de iglesia. No es que no se'n burlessin, per xò: lo que feyen era que aixís com en l'obra original se'n burla una dona, en l'adaptació se'n burlava un jovenet que ballava flamench sobre les taules del Centre Moral ab una expressió y un *meneyo* que deixem encendre. (Y perdonin la expressió, en gracia a que la cosa s'ho porta). Jo no sé que's deu haver fet aquell minyó. Y no ho sé, perquè no tinch ni he tingut may la costum d'anar als cafès cantants. Però estich segur de que si per desgracia tingués semblant

afició, un dia o altre'l trobaria. Tenia moltes disposicions, el xicot.

* *

A la mateixa població de que'ls parlo, hi havia dues noyes decentíssimes, que ajudaven a les seves famílies treballant tota la setmana y anant els diumenges a fer comedia a les societats *profanes*, be que decents. D'aquelles noyes si que sé què s'han fet: sé que totes dues s'han casat com Deu mana y aixís com abans eren bones filles, ara son bones mares.

¿Què hauria succeït si al Centre Moral haguessin fet comedia ab *dames*? Que haurien anat a buscar aquelles dues. Y ¿què hauria succeït si s'arriba a repartir a una d'elles el paper de la «Música prohibida»? Es fàcil de respondre a n'això. Hauria succeït que cap d'elles hauria acceptat el paper. Jo, que les coneixia, vos ne puch respondre.

* *

Pero aun hay más, com diuen els oradors *cursis*.

Alguns dels joves que componien la secció dramàtica del Centre Moral de que tinch l'honor de parlar, eren d'un temperament «més aviat alegre». Per això haurien vist que entre'ls *recaratsus* y les *repolacres* y els *canyays* de la sala de catè, no s'hi trobaven pas com el peix a l'aigua. Ab tot, s'abstenien, perquè'l conserge—que era una mena de dictador—al primer que relliscava el cridava al ordre ab el reglament als dits y ab l'amenaça de expulsió en cas de reincidència.

Però venia l'hora de l'ensaij. Y jo, que era soci y ja tenia aficions dramàtiques, ab tot y no ser de la secció, solia assistirhi. Y més d'un cop havia sentit que un dels de la secció deya a l'orella d'un altre, tot sortint de la sala de catè:

—¡Anem, anem a renegar!

Això no vol dir que a baix, a la sala de teatre, se renegué a tot drap. No; a baix s'ensajava. Però entre acte y acte, durant les estones de repòs, sempre hi havia algún actor que contava alguna historieta picant.

Y comptin que aquet calificatiu de picant es un eufemisme, perque en algunes ocasions lo que s'esplicava en aquell local mereixia plenament el calificatiu de pornogràfic:

Y torno a la pregunta:

¿Què hauria succeït si a n'aquell Centre Moral s'hagués fet comedia ab *dames*? Que'ls actors *alegres*, per respecte a n'aquelles dues bones filles de família — avuy bones mares — s'haurien abstinut, com s'abstienien a *dalt* per respecte al conserge. Y si ells no haguessin tingut prou seny per abstenirse, haurien tingut elles prou dignitat pera posarlos els peus a rotllo.

Y tot això hi hauria guanyat la moral.

*
* *

¿Volen proba més patent de que la intervenció de les *dames* no pot perjudicar a les bones costums?

Ara, naturalment, de lo que's tracta es de saber triar les *dames*. Y tant a Barcelona com a tóra, n'hi ha moltes de la mena de les que he retret en aquest article. Y ben segur que entre les mateixes famílies dels socis de societats catòliques, se trobarien *aficionades* que volguessin ajudar als *aficionats*. Y adhuch germanes d'*aficionats* y potser esposes y tot.

Mirin l'«Orfeó Català» com va fent la seva via dintre la moral més perfecta. ¡Be n'hi ha de *dames*—¡perdó! vull dir damiseles—al Orfeó! Y be canten y ensenegen a l'hora ab els homes ¿oy? Y vegin si'n son de decents totes elles y tots ells. ¿Què va que cap soci de societats catòli-

ques tem per la moralitat de la seva filla, pel fet de deixarla ser del Orfeó? Y ben ximple fora si temés (y perdonin la forsa de la paraula).

Donchs ¿per què no poden seguir les societats catòliques l'exemple del Orfeó, tan moral y tan artístich a la vegada? Y ¿per què no han de mostrarse més morals en la qüestió dels drets de propietat y en la de la mutilació de les obres? ¿Ha de venirlos de sis rals per acte? Donchs, homes, deixin *viure* als autors. Y les societats que no puguin tenir *dames*, conténinse ab obres del teatre d'homes sols y no espatllin les del teatre ab *dames*. Y sobretot, ¡pàguinlos també als autors catòlics, que prou n'hi ha que ho necessiten!

*
* *

Jo ja sé que entre els autors catòlics n'hi ha alguns—y dels importants—que tracten d'ajudar-me en la campanya, registrant les obres a la «Societat d'autors» y exigint els drets que'ls pertocquen en justícia. Faràn molt be y còmptin-me al seu costat en tot y per tot, malgrat no haver-me dedicat may a la seva especialitat.

Aquí tenen un confrare a les seves ordres per lo que'ls convingui.

Ab aixó, disposin de

Una víctima.

♣

ALS AUTORS CATALANS

Teníem la idea de convidar als autors catalans a que'ns donguessin noticia dels drets que deixen de cobrar, quan l'eminent novelista y traductor de diferents obres teatrals extrangeres, en Narcís Oller, com si endevinés el nostre intent, ens ha enviat la següent *expressiva* relació de representacions de les que se li deuen els drets.

Narcís Oller reclama els drets de:

Tristos amors, representació de 6 de Janer, Teatre Principal de Figueres.

Id. de 5 d'Abril, Teatre de Amer.

Id. de 5 d'Abril, Assalto, 6, «Colonia Gironina».

Id. de 19 d'Abril, «Art Intim».

La novela d'una noya, 9 d'Abril, Societat «Clarís».

Tristos amors, Agost passat, Berga.

Fixinshi: fins hi ha representacions que duen onze mesos de data. Creyem que es una cosa edificant.

Y ara ja ho saben els autors: reclamin y els servirem esbombant els deutes.

TORQUATO TASSO de Goethe traduït per Joseph Leonart.—Preu 1 pta.

¡Quina impressió més serena y armònica deixa la lectura de *Torquato Tasso* de Goethe! Y més que res, com ens encanta y captiva la dolça, la perfecta princesa Eleonora! Es aquesta una figura excelsa que produeix una sensació de puresa tant atrayent y serena, com la que engendra la puríssima obra de Milo. «Diries que la princesa Eleonora es una Joconda platejada per un raig de lluna» escrigué Paul de Saint-victor, y verament tot sentir, tot pen-

sar, es velat en ella, per una ombra de cristallina y blana prudència: un clar de lluna sobre una mar en calma!

En cambi el poeta, Torquato, quan de foch y de frescor, d'ardència y de tendresa, de candor y d'orgull no du dintre son ànima lliure y potent. Tot d'una es manso com una coloma ferida pera després redressarse noblement, ab el brahò d'un brau.

...Mes ça que ve parlar de *Torquato Tasso* y de Goethe si tot lo que Atxa pugui dirne, serà per l'obra y'l geni tan insignificant, com ho es pel mar aquell granet de sorre que despenjantse del roqueter cau a baix a l'aigua sense ni fer remor?

Lo que si déu fer Atxa es felicitar a en Joseph Leonart per la traducció, que's veu es fidel a l'original alemany per lo substanciosa que resulta. Però a més, te aquesta traducció un merit intrinsec y es el del llenguatge. El Sr. Leonart demostra en ella sentir, coneix, dominar l'escassa distinció o elegancia del català y sab treure'n tot el profit possible, cosa que sens esser un esquisit literat no pot lograse.

Hem sentit a dir que potser aquesta obra's posi la temporada vinent en algún teatre de Barcelona. Si aixís fós, Atxa aconsellaria als que volguesin gosar en la representació, que la llegissin abans. Hi han obres literaries que, com certes pàgines de música, com més se coneixen més encanten.

ATXA.

IDI LI

(DE ANDRÉ CHÉNIER)

*Reposava l'amor y en ses galtes vermelles
refloria el color de les pomes més belles
Jo vegi al entrar en l'ombrívol boscatge
son buyrach y son arch, onejant pel fullatge.
Per damunt de les flors, en un tállem de roses
dormitava. Sa boca de rojors gracioses
descobria un somris. Les abelles daurades
hi prenien la mel de dolçors estimades.*

JAUME BOFILL Y FERRO. trad.

Coses de teatre

Me trobava a Figueres, la perleta del Empordà, fent lo que podríem dirne la temporada oficial de teatre. D'aixó fa alguns anys; no molts; no recordo la data, però pel cas es lo mateix. Un diumenge al vespre, erem ja a les acaballes de *El cor del poble* de l'Iglesias y encara no'm sé donar compte de lo que'm passava aquella nit. Jo no he tingut may pressa de acabar a corre-cuita una comèdia y menys quan la represento de gust. No dich res, donchs, tractant-se de una obra de l'Iglesias y sobre tot, *El cor del poble*, que no sé perquè, però m'hi deleito representant-la. Donchs aquella nit me passà una cosa estranya... no sé... tenia afany de acabar, de sortir al carrer, de respirar aire pur, y sobre tot de trovar-me sol a plé camp, en plena naturalesa, sense por a la tramontana ni a la pluja, ni a tots els obstacles que s'haguessin presentat. Res, que tenia desitjos de trovar-me sota aquell cel blau, puríssim d'un blau fosch, molt fosch, y clapat de estrelles.

Sols la tramontana bronzia ab forsa, interrompent de tant en tant el silenci d'una nit d'hivern pura y serena.

Tan bon punt va acabar-se la comèdia, me'n entro al quarto, m'espullo, m'torno a vestir... y cap al carrer, s'ha dit. Y ja hi soch. Lo que no vareig poder lograr va esser el trovar-mhi sol com jo volia, ja que al sortir varen aturarme dos bons amichs, dos empordanesos de bon regent, dos figuerenchs trempats y inteligents y enamorats del teatre de la terra.

—Com va Barbosa? Està gaire cansat?

—No, no estich cansat, però no sé qué tinch: me passa una cosa estranya aquesta nit.

—Y aixó? Be semblava que treballava forsa de gust.

—Sí, aixó sí. Quant treballlo hi poso tota la meua voluntat, el meu poch talent, y fins l'ànima deixaria allí sobre... Però avuy, no sé... no m'ho puch explicar.

—Escolti, Barbosa.

—Digui.

—Que se'n va a la fonda, ara?

—Per qué m'ho diu?

—Perque m'agradaria parlarne d'aixó.

—Sí, sí; anem allà ahont vulguin carretera ensà o enllà, es lo mateix. A la fonda no hi vaig encara. M'hi ofegaria!

Y els tres sense dir una paraula, emprenguerem el camí muts, silenciosos, obedients a una mateixa idea com si per enraonar esperéssim apostar l'trovarnos a les afores de la població.

Enfilàrem carretera del castell amunt, quan adonant-men, dich:

—Tirem a la dreta o a la esquerra. Per allà ahont vulguin, però endavant jo no hi segueixo.

—Per qué?—preguntà un d'ells.

—Perque aniríem caminant amunt, amunt, y veuria el castell més enlairat que'l teatre y no hi passo per xó.

—Donchs trenquem a la dreta—digueren ab sonriure significatiu.

Aixis ho ferem. Al cap d'un ratet de silenci y tot encenent un cigarro, un d'ells me feu la següent pregunta.

—Y bé, Barbosa, qué li ha passat aquesta nit?

—Donchs molt sensill; que érem a mitg acte segón, y sense poguerho evitar, he comensat a posarme trist y a pesar de veure la fredor ab que'l públich rebia l'obra; la escoltava ab una indiferencia aclaparadora, tant que sense voler, he comensat a fixar-mhi y a pensar que m'trobava en un poble eminentment català y que aquella actitud del públich figuerench havia de tenir una causa o altre.

Alló portava cua.

—Ja ho crech que'n porta! Y lo que vosté ha observat es molt just y revela un bon ull clínich.

—Aqueixa corrupció de gust, afortunadament transitoria, del nostre públich, té un fonament, y es que a l'iguers, per circumstancies especials, que segurament vosté no ignora, ja de molt temps, les companyies que actuen en el nostre teatre han de contentar als de casa... y als de fora de casa. Ja'm pot entendre. Donchs bé, aixó ha donat lloch a que moltes vegades ens trovem ab companyies de *género chico* que indubtablement han marejat de mala manera'l nostre públich ja de si prou bondados. Fora d'aixó, vosté sab tant com nosaltres mateixos que tenim molta part del públich que se'n dol y forsa, de tot aquest teatre carrincló y poca solta, públich inteligent, amant de totes les arts, veraders

devots del nostre teatre y que n'estàn més queixosos de aquest sotrach encara que transitori.

Però qué vol ferhi? son retrocesos que totes les poblacions ne sofreixen. Dech dirli per això, que no'ns deixa may la seguretat de que ab bona voluntat per part de tots els que estimen la bellesa anirem netejantlo, fins a convertir el teatre en lo que deu esser: temple de tot lo artístich, gran y noble; en una paraula: el reflexe vivent de un poble digne!

Comprenci que a nostre temperament n'viu de acció prompte en totes les seves coses, aixó'l trasbalsi y'l tingui neguitós, però s'ha de tenir paciència, que ja arribarà la nostra, y aleshores fruïrem a tot plaher les belleses dels nostres poetes y autors dramàtichs que afortunadament no son poch.

Fins la dona hi pren part activa en la nostra tasca. Miri, veu? Ara justament passem pel davant d'una casa—y va senyalarme una caseta petita, blanca, bufona,—que hi viu una noya deliciosa: vint anys, un pom de flors. No la coneix?

—No he tingut aquest gust.

—Ah! Donchs demà li presentarem.

Després parlarem d'un sens fi de coses, y voltant, voltant, entrarem altre cop dins de la població, y sense donar-men compte'm deixarem a la porta del hotel. Eren les quatre de la matinada. Allíns despedirem ab un a reveure! quedant citats per l'endemà a les onse del matí per anar a casa d'aquella pubilleta

Vàrem ser puntuals. A les onse y quart entràvem en el piset d'aquella noya que vivia ab els seus pares, que per cert no olvidaré may la rebuda que vàren dispensarnos y les atencions de que fórem objecte. Vam parlar del Art en general, es a dir, de totes les manifestacions artístiques de la vida. La conversa d'aquella criatura encantava. Vaireig sortir d'allí, ab els meus amichs, agradablement sorpres de la noya de la caseta blanca petita, bufona, y pensant: «Més d'una vegada hi tornarà».

Del seu físich no'n faig cap mena de anàlisis perquè no ho crech necessari. Per mi era sensillament hermosa. De les moltes coses que recordo d'ella es ab el sentiment que tenia de no sapiguer escriure be el català... Ara l'aprench—

deya—y en sortiré pero encara si vuy fer alguna cosa tinch de ferho ab el llenguatge de Cervantes. Fins me'n dono vergonya sent catalana, de dir això.

Al cap de dos dies venia jo a Barcelona d'escapada per poder veure a n'en Zacconi, y prometentli que li enviaria les meves impressions sobre'l gran actor y al mateix temps les revistes de la crítica barcelonina.

Ho vàreig fer aixís, y en contestació a la meua correspondencia y als periódichs vàreig rebre d'ella la següent carta que copio íntegra pera que els meus amables llegidors puguin ferse càrrech de una catalana excepcional.

Diu aixís:

«Mi distinguido Barbosa: Recibi sus periódicos y su última carta, de la cual quedé altamente complacida por su atención y benevolencia hacia esta pobre pigmeo del Arte, á quien tanto agradan los progresos de lo grande lo bello y el sublime Arte que existe en todas las partes del saber humano.

»Mucho me hubiera gustado estar á su lado en esas noches en que el espíritu se transporta á mejores regiones que las constantes de la miserable prosa de la vida. ¡Siempre lo mismo! ¡Siempre las preocupaciones del mañana! ¡Siempre una misma tinta perenne! ¡Tener algo que exteriorizar y aprisionarlo involuntariamente! ¡Qué tristeza! ¡Zacconi! ¡Bensen! ¡Qué recuerdos despiertan en mi memoria esos nombres! ¡Comprendo su goce en esas noches de que tan magistralmente me habla en su apreciada misiva! ¡Cómo le envidio! ¡Sófocles! ¡Mirbeau! ¡Con qué facilidad recorro la trayectoria de los siglos!... ¡Sófocles y Mirbeau! ¡Qué ideas tan raras acuden á mi mente amigo Barbosa! ¡Qué confusión! ¡Fundir todos estos cerebros y hacer de ellos uno solo! ¡Mezclar, revolver todas esas materias fosforescentes y producir grandes, inmensos focos de luz clara, que iluminen nuestras pobres inteligencias! ¡Qué belleza! ¡Comprendo, comprendo su goce inefable! ¡Y pensar que para todos esos goces que dignifican y enaltecen al hombre existen también privilegios! ¡Qué horrible sarcasmo!

»Poner trabas al desarrollo de las inteligencias, matar todas las iniciativas nobles y puras puesto que hoy todas estas bellezas que producen los grandes

hombres, sólo son saboreadas por los satisfechos, y cuando no es así, es á costa de grandes sacrificios. ¡Esto subleva el ánimo! Lo que debiera ser patrimonio del goce común, es generalmente patrimonio de unos quantos acaso de los que menos sienten y comprenden la vida en todas sus alegrías y dolores! ¡Qué deformidad tan grande! ¡Abrir ancha brecha donde se dignifique todo, o suprimirnos de una vez! ¡Cuántas inteligencias desaparecen por falta de cultivo! ¡Máquinas sin movimiento por falta de combustible! ¡Parásitos involuntarios de la especie humana! ¡Qué asco!

»Perdone, mi distinguido amigo Barbosa, perdone los delirios de mi loca imaginación, pero sincera en cuanto á manifestaciones artísticas.

»Según leo en su última, dentro de dos días estará usted otra vez entre nosotros; lo celebraré muchísimo, pues tendré ocasión de escuchar de sus labios lo que tanto me ha gustado por escrito.

»Reciba un afectuoso saludo de su verdadera amiga.—X.

»P. D.: No se olvide de traerme el ejemplar que me prometió. Se acordará? *El vell*».

Als tres dies tornava altre cop a Figueres sense pensar que al arribarhi'm trovés ab la sorpresa més forta, o una de les més fortes que he sentit. Jo tornava al Empordà, content, satisfet y ab la joya de portar en mon pensament el recort inesborrable del gran Zacconi.

A la estació m'esperaven els dos figuerenchs els dos bons amichs de sempre.

—¿Com va Barbosa? ¿Com ha provat aixó?

—Bé, molt bé

Després dels compliments de costum y de algunes preguntes y respostes me va venir a la memoria lo que més m'interessava en aquell moment.

—¿Y la amigueta?

Aquesta pregunta els va fer el mateix efecte d'una picada d'escorsó. Jo esperava la resposta y aquesta no venia.

Després d'un llarch silenci, un d'ells va dirme:

—Amich August, hi ha una novetat.

—¿Què?

—Donchs que desgraciadament a la amigueta no la veurem més. Vosté ja sab que estava una mica delicada...

—Si... però...

—Fa riure 'l mon, vritat, amich August?

—No'm fa riure: m fa fàstich, perque hi ha moments que fins la naturalesa té caricatura. Es la ganyota del pallasso!

¡Mireu quin sol mes esplèndit, quin dia més alegre! Tot somriu, y en el fons de tota aquesta maravella hi ha amagada la mort fastigosa abressada al cor enamorat d'una criatura, d'una ànima gran, jove que desapareix de la terra sense haverhi tingut temps de granar. Decididament la naturalesa també té caricatura.

Els meus amichs me miraven sorpresos de la meva exclamació y seguirem els tres el camí de la estació a la vila sense quasi dirnos res més que alguna qu'altra paraula sense importancia.

Al esser al peu de la porta de la fonda'ns despedirem per tornarnos a veure'l vespre.

Vaig pujar a la meva habitació, vaig canviar de vestit per estar més cómodo y al posar els papers y demés trastos que un porta al damunt, de les butxaques de l'una a l'altra americana'm trovo, entre els dits la carta, aquella carta que guardo com prova acusadora de les equivocacions de la natura. Assentat a la butaca y fet un autómata, m disposava a llegir la carta altra vegada, quan sento que truquen a la porta, avisantme per dinar y donantme recado de que a les tres tenia ensaig. Vaig guardar tots els papers que duya a les butxaques ab notes y recados junt ab la carta cuidadosament plegada y cap al menjador s'ha dit.

Vaig menjar, vaig menjar forsa, y no per gana, però semblava com si'm sentís ab una necessitat absoluta de recobrar forses perdudes en una lluita moral entre'l cos y les revoltes del pensament.

Entre'ls companys de taula, tenia a vora meu tres o quatre pagesos dels que fan cara de tenir bossa, que parlaven entusiasmat de les cullites, de les sembres; vaig pensar ab l'ensaig de las tres, y vaig dirme:

—Un ensaig es una sembra, y el dia de la representació la cullita.

Donchs a fer per la vida y sembrar, sembrar, que qui no sembra no cull.

A. BARBOSA.

La tarde arrán del mar

(FRAGMENT DE «LES TABLEAUX DE
LA NATURE» DE CHATEAUBRIAND).

*Els boschs ombrius s'esblaimen en l'ombra capvespral,
qui la nuesa bruna dels esculls abrigalla
y un astre solitari brilleja ab brill capdal
en tant que silenciosa la nit del cel devalla.*

*Allà, lluny de la costa, allà en l'ocàs calmat
l'escull s'alsa que baten eternament les ones;
mentres que al nord hi suren, com un alé emporprat
damunt la mar dormida un vol de ténues bromes.*

*Ab pluja d'or amara la serra'l sol ponent,
al cap al tart se perden les queixes del oratge;
y encadenades l'una ab l'altra flonjament,
les ones van morint calmades en la platja.*

M. SANXO, trad.

El incierto porvenir, comedia en dos actes del senyor Ramos Martin, estrenada a Eldorado, es obra escrita sense pretensions, sense forsa y sense trassa. Conten del autor que es un xicot molt jove y ens alegrem de saberho y dels seus pochis anys, perque això vol dir que, si no té cap desgracia, li queda temps per esmenarse. Aleshores, quan s'hagi preparat millor per escriure pel teatre y hagi après moltes coses que avuy, naturalment, ignora, les seves produccions seran segurament més acceptables y no necessitaràn, per passar y ser aplaudides ab un xich de justicia, fer gala de minoria d'edat...

Mentrestant aconcellem al senyor Ramos Martin que reservi les seves energies y cultivi, al seny y constància, les seves naturals disposicions pel teatre a fi y efecte de que el seu estimable *porvenir* no sigui tant *incierto* com el que l'altre dia ens van donar a coneixe

els artistes de Eldorado que, a hores d'ara, sino son a Madrid, ja deuen pensar en tornarhi, a consecuencia d'haverse despedit dimars passat del públich barceloni. La despedida va ser forsa afectuosa però ignorem si l'empresari va quedar gaire content de la campanya. Ens sospitem que no, perque de plens no n'ha tingut masses y consuetudinariament, la concurrencia ha sigut forsa escassa. Més bona sort li desitgem en les futures campanyes y més d'acert en la selecció d'obres y en els altres requisits y menudencias propis del seu ofici...

Y, sense mes filosofies, passarem a Novetats ahont va estrenarshi dimars la comedia en tres actes y un epílech dels Srs. Bueno y Catarineu *La mentira del amor* y ahont, encara, degué tenir lloch ahir el benefici del senyor Thuiller, ab el drama de'n Sardou *Fedora*.

Del benefici de'n Thuiller no'n parlem, ja que no hi som a temps. Però, de totes maneres, suposem que va anar llis com una seda y que el públic va demostrar grans simpaties al distingit beneficiat... Y respecte a l'estrena, ens reservem parlarne la setmana entrant perquè, com se veu, en la present ja hem donat fe de vida y ens temem que si no'ns guardessim aquesta poma per la set, divendres vinent ens trovariem sense tela per conjuminar la nostre acostumada ressenya crítica... Passen tant poques coses, aquets dies, en els nostres teatres, que convé no malgastarles gaire si's volen fer allargar una miqueta! Fins a divendres, donchs, que, si Deu ens conserva el cop d'ull crítich, ja sabran els nostres llegidors, punt per punt, lo qu'es aquesta mentira de'n Bueno y si hem tingut prou coratge per empassarnosla. (Que'm sospito que no'l tindrem, sino venen entremetg miracles a ajudarhi, car aquest senyor Bueno, es un senyor *Malo*, com ja es sabut y oblidat, y una de les calamitats hispanes y literaries més terribles que hagin tocat en sort a terra catalana).

Agrupacions y Societats

Ateneu obrer del districte segon.—Fou una veritable mostra de afecte demostrada al conserge de aquest Ateneu, Sr. Vidal, la funció del diumenge dedicada a son benefici.

Se posaren en escena les boniques comedies *Un casament per força*, *La mà de mico* y estrena de la visió *El pastoret y la papellona* que va anar molt ajustada y tant els actors com els autors foren molt aplaudits.

Per la revetlla de Sant Pere va posarse en escena l'hermós drama den Rovetta, traducció den Narcís Oller *Papà ministre* que va obtenir un gran èxit. Va lluhirshi molt el senyor Castelló, aixis com també mereix elogi la tasca de la senyoreta Ferrer. En conjunt tots varen sortir airoso dels seus papers.

—*Esbart Artístich.*—En aquesta entitat se representarà demà a la nit *Sirena*, *Calvari amunt* y *Les lliçons de lletra inglesa*. Procurarem parlarne en el nombre vinent, com se mereix la mencionada entitat. Avant!

—*Reunió familiar.*—Un drama castellà-bilingüe, y quasi còmic-fantàstich.

¡Es llàstima que'ls aficionats esmersin els temps qu'es or,—segons maxima inglesa, representant lo que no's pot fer!

Sort qu'aquestos joves, preparen *El port de salvació*: sempre serà salvarse del perill de la crítica.

—*Círcol moral instructiu, de Hostafranchs.*

—A la revetlla de sant Joan s'hi representaren les xamoses produccions *L'herbata de la virtut* den Madolell y *L'al·lotjat* d'autors anònims.

En l'execució de les mateixes, varen agra-dar forsa, essent aplaudits al final de cada acte, els senyors Corulla, Barnadas, Piera, Casadesús, Bardagi, Fenollosa, Quinqué, Coll, Armengol, Tosas y Fabregas. La direcció acertada. L'orquestra «Els noys» acabaren la festa ab unes quantes notes sardanesques que foren ballades per xamoses nenes y elegants jovincels.

SANT MARTÍ.—«Centre Republicà Autonomista de la Sagrera».—El diumenge dia 21 del passat Juny tingué lloch a benefici dels Srs. Llangort y Quintana una funció que va anar a carrech dels antich aficionats de la barriada; varen lluirse els Srs. Pasqual, Creus, Massenet, Oller y altres, junt ab una dama jove quin nom sentim no recordar.

La comedia *Un bon debut* que's posà per fi de festa va resultar molt arrodonida y en ella s'hi van lluir forsa les principals parts de la companyia.

—«Foment Martinense».—La companyia Vilallonga que venia actuant en aquesta entitat, diumenge 21 del passat Juny, va despedirse ab un drama castellà.

Per més que ho fan bé, y foren molt aplaudits, diu que han plegat abans d'hora. ¡No's pot deure el seu desencoratjament al fer obres com *El loco Dios*?

—«Ateneu de Sant. Lluís Gonsaga».—La revetlla de Snt. Pere la celebra aqueixa societat posant en escena el ben escrit drama en 3 actes nomenat *Les escoles laïques* que fou despenyat pels Srs. Juncà, Melich, Morera, Foz, Freixa, Foz (R.) y Puig, esforçantse tots y logrant obtenir un bon conjunt. Acabà la festa ab el singlot poètic del malaguanyat Pitarra *La butifarra de la llibertat* que va divertir forsa a la concorrencia.

Pel diumenge prop-vinent la companyia que dirigeix En Marieges posarà en escena *Terra Baixa* en el «Centre de Propietaris del Guinardó»

LES CORTS.—«Ateneu Republicà».—El dia de Snt. Joan se posaren en escena *Les Carolines*, *El mestre Olaguer* y *La capseta dels pe-tones*, per l'element artístich del Ateneu. Com sempre sortiren airoso treballant ab fe y carinyo, la Sra. Hostau y els Srs. Bonet, Rico y Prato (F. y R.).

Aquest quadro dramàtic treballarà en el «Centre Familiar Gracienc». Parlarem de *Mar y cel* que's posarà en escena.

GRACIA.—«Centre Nacionalista Republicà».—El dia 28 s'hi representà *El Mistich* den S. Rusiñol sortint, com de costum en aquest Centre, ben arrodonida.

Les Srtas. Hernandez y Cardalda hi estigueren justes.

Els Srs. Claramunt y Nolla s'hi distingiren considerablement. Molt bé en Xuclà y Rojas; el Sr. Calderó discret y ls Srs. Adrià, Collell y Sanchez una mica insegurs. El Sr. Sanchez semblava qu'estés espantat, puig hi havia moments en que no se'l sentia.

Els demés sortiren del pas.

—«Casino Artesà».—El dia 28 s'hi posà *El timbal del Bruch* (d'en Pitarra) baix la direcció del Sr. Puig qui va distingir-se en l'execució, acompanyat bastant bé, per les senyores Darnis y Amat y els senyors Devenat, Calaf, Garriga, Franculi, Gonsans y el nen Franculi a qui havem de felicitar, car feu l'Antonet digne d'elogi, tenint en compte els seus poch anys. Els senyors Cristià, Condomines y Batalla sortiren del pas.

—«Joventut Catòlica».—*L'enredayre y El drach* foren les obres que posaren en aquesta societat el diumenge passat. En la primera va distingirshi el senyor Castells, puig ab tot y que feia un paper que no es de son genre, sapigué treuren bon partit.

En la segona s'hi va notar inseguretat; de totes maneres, apart del senyor Riesco que fent el Pintorero no hi estava gens en caràcter, els demés varen saber sostenir l'acció, interessant al públich, qu'aplaudí frenèticament al acabarse l'obra.

—«Centre Moral Instructiu».—El dia 23 del passat Juny posaren en escena, suprimint com de costum les dones, la comedia en tres actes *Cofis y Mofis*. Allò no fou la representació de la xistosa comedia sino un disbarat dels més grans. Com que la supressió de les dones desgracia completament l'obra, d'aquí que sortis com ja's pot suposar.

Els que hi prengueren part Srs. Liansana, Canet, Martorell, Vila, y altres, no pogueren desferse del vici de la cantarella. Com es que no procuren corretgir-se? Si hi posen compte y procuren posar en escena, obres del seu mode de fer, veuràn com ne treuràn més partit.

—«Circol de Propietaris».—Per la revetlla de St. Joan se representà per segona vegada *Els savis de Vilatrissa* den Rusiñol que com a la primera representació, sorti ben arrodonida y fent les delícies dels distingit públich que s'hi va aplegar.

El diumenge passat, s'hi estrenà el drama en 3 actes den Rovetta traducció den Narcís Oller, *Papà ministre* publicada en el folletí d'aquesta revista.

El Sr. Mantua, aquesta vegada, ha demostrat saber posar les obres com cal, y ha procurat que ls artistes comprenguessin bé sos respectius papers, resultant d'això que feren un conjunt admirable. La Srta. Gil fent una Remigia ben acabada, sobre tot en el tercer acte, qu'estigué superior. Lo mateix havem de dir del Sr. Mantua, ¡l'última que en el segon acte hi hagué un moment qu'estava insegur! La Sra. Bozzo, y els Srs. Bello, Font, Ferrer,

Barden, Roca y Sugranyes tots se portaren divinament. El públich desde el primer acte, ja va pendrer l'obra ab vernader interès, apreciántla ab tots els seus hermosos detalls, aplaudint als finals d'acte y ab entusiasme al acabar obligant a aixecar el teló varies vegades.

Després baix la direcció del Sr. Font, posaren la comedia *Viatge de boda* que feu passar una bona estona.

—«Teatre Modern».—Dilluns passat a la tarde després d'un drama castellà s'hi representa *El lil del capità*. A la nit hi tingué lloch una funció en honor dels Representants en l'Assemblea Nacional Catalana; posantse'l quadro dramàtic de l'iglesias, *Joventut*. Van distingir-se les Sres. Gandia y Sagués, fent un conjunt ben acabat ab els senyors Torres (J y E.) Marcet, Ferrer, Maimi y Miret.

Després se representà la comedia original den Albert S. Llanas, *Don Gonzalo o l'orgull del gech* baix la direcció del senyor Buxens, qui demostrà una vegada més ser un artista. Les senyores Castillo, Gandia y Sagués y els senyors Torres (J. y E.), Marcet, Juncau, Maimi, Ferrer, Miret y Comerma se portaren bastant bé y sorti l'obra com cal, apart de que, el tercer acte en algun moment va trontollar.

El nombrós públich que hi assistí, aplaudí sorollosament fins que el Sr. Llanas va sortir a les taules.

SANT GERVASI.—«Centre Autonomista Català».—El dia 21 se posà en escena el drama en tres actes d'en Pere Boquet *Com les olives*.

L'interpretació anà un xich fluixeta notantshi la manca d'ensatjos y la inseguritat en els actors molt particularment, el Sr. Oliveres que no sabia una paraula del paper.

El dia 28 tingué lloch la funció a benefici del Quadro Escenich posantse en escena *L'hereu escampa* en quina producció se lluiren notablement la Sra. Loran, la estudiosa actriu Sra. Parsiva y els senyors Boquet P. en el «Guillem», en Sala en el «Jaumes»; en Vall y Serra J. en el «D. Pasqual» y «Jayo» respectivament. Foren ben secundats per els senyors Serra, E-Rita, Oliveres, Boquet-E. Batel, Poch, Martí y Roviraltà. El senyor Belmonte no sabia una paraula. El conjunt molt bo. La presentació inmillorable. Tot seguit representaren *Els poruchs* quina interpretació anà molt fluixeta. No obstant feren esforços pera quedar bé els senyors Sala y Serra E. y les senyores Sala, Loran y Sala E. Els demés fluixos, molt fluixos.

Dels nostres Corresponsals

MOLINS DE REY.—«Centre Catalanista».—El diumenge 21 del Juny passat ab motiu de celebrarse la festa major fou posada en escena a n'aquesta Societat, la famosa obra de'n Ignaci Iglesias, *En Joan dels miracles*, per la

companyia que dirigeix el Sr. Viñas. La interpretació resultà força ajustada tant en conjunt, com individualment. En tenen fet un estudi y no cal esmentar a l'un ni altre. Es la seva obra de cartell pera la temporada d'estiu, y arreu ahont la posin hi faràn bona collita de aplaudiments.

En *Els poruchs* no'ns satisfé pas tant la interpretació. Tenim observat que quan bones companyies representen a fora obres d'aquest genre, marquen exageradament els gestos y les situacions còmiques y això, si fa riure a segons qui, és sempre censurable y majorment tractantse d'actors que saben lo que fan.

Al Ateneu Lliure «Centre Autonomista» s'hi han representat la sarsuela *Esperanza*, y altres dos que ni'ns volem recordar del nom. Senyors de la junta, ¿no se'n han adonat encara de que aquestes obres son de mal gust y no encaixen en un «Centre Autonomista».

A la «Fraternitat Republicana», va posarshi també en la mateixa diada després d'una obra castellana, *Nit de aigua* y el monòlech *La enjogassada*. Sabem que'l públich sorti complascut de la interpretació.

La comedia en un acte *L'home del sach*, la sarsuela *Els bandolers* y el monòlech *Un charlatan*, son les obres que els aficionats de la «Joventut Catòlica», posaren en escena pera solemnisar la festa major petita, y que segons referencies representaren ab molt bona voluntat.

FIGUERES.—Diumenge prop-passat se posà en el Teatre Municipal *Tristos amors* d'en Giacosa, traducció de N. Oller que obtingué regular despenyo, y fou molt del gust del públich fi de paladar.

Els artistes, ja prou coneguts, han conquerit les simpaties del bon públich, sobre tot el veterano Soler y la Sra. Clemente, que son els que més se distingeixen. El Sr. Sorràs, a qui no contíxiem, se'ns ha revelat com un bon artista; sobre tot en *Tristos amors* ahont interpreta magistralment el paper de Renetti.

L'execució de *Tristos amors* fou, com ja queda dit, mitjana, puig si be s'hi lluien els Srs. Goula y Socias (el primer feia el compte Archiesi), en cambi el Sr. Galceràn estigué força malament en el paper de Fabrici y la Sra. Tresols y els Srs. Santolaria (*Emma e Guilix*), sens desmereixe el conjunt, no ratllaren a gran altura.

Anuncien *La verge de la Roca* Lo pubill y altres extravagancies.

Sort que, segons sembla, ens resquitarem ab la campanya d'en Viryes, qui ens donarà a conèixer *En Joan dels miracles* de l'Iglesias.

PALAFRUGELL.—«Teatre Fontova». —L'agrupació d'aficionats local «Talia», va obsequiar l'últim diumenge ab una vetllada artística literaria als socis del «Centre Obrer». Formaven el programa l'idili d'en Ignaci Igle-

sias *L'alegría del sol* y *La criada nova* den Joseph Asmarats.

Com que's tractava de dugues estrenes, el teatre es vegé molt concorregut. *L'alegría del sol*, va obtenir una interpretació bastant pasadora, distingintshi notablement l'aficionada Srta. Abassanas que digué deliciosament son paper. Dels aficionats sobresortiren, en primer terme, els Srs. Bosch y Morató, especialment el primer que estigué justíssim. El Sr. Capella no'ns va convencer, sobretot en la caracterisació que resultava desentonada. El Sr. Calvet, fluix en el dir, encomanà poca vida al personatge que representava. Llástima de caracterisació!

En l'intermedi d'una obra al altra, recità una poesia el nen Abassanas ab un aplom y seguretat gens comunes. Fou fortament aplaudit. L'actor Lluís Capella, llegí una poesia den Iglesias que fou corejada ab llarchs aplaudiments y l'escriptor local Bosch y Viola, llegí també una poesia original, que li valgué una forta ovació.

En resúm, una vetllada deliciosa, qu'honra als seus organitzadors

BERGA.—«Teatre Quevedo». —Diumenge 21 en lloch del dissapte com s'havia anunciat, inaugurà la temporada la companyia del Cav. Joseph A. Peypoch ab la comedia dramática *Els savis de Vilatrilla*, de quin despenyo, com no podia duptarsen en sortiren tots airossissims.

La senyora Baró y els senyors Garcia y Balot interpretaren els respectius papers de Julia, Den Tomás y Plini d'un modo magistral. El nombros públich va aplaudir diferents vegades fent aixecar el teló als finals d'acte.

Van ab aquest nombre, (REPARTIM als nostres lectors y CORRESPONEN als nostres subscriptors) 16 y 8 pàgines respectivament (plechs V) de les obres

La campana submergida

y

Les ales de cera.

DE TOTS COLORS publica DUGUES OBRES A LA VEGADA Y NO EDI-

TA EXEMPLARS DE APUNTADOR, sinó que edita les obres dramàtiques tal com modernament se fa per tot arreu, això es, procurant ferne veritables EDICIONS ARTISTIQUES, DIGNES DE FIGURAR EN QUALSEVOL BIBLIOTECA.

Biblioteca DE TOTS COLORS.

—Acaba de publicar-se, dintre de la nostre Biblioteca, el volum primer de

Els Mestres Contistes

contenint les interessantíssimes narracions següents: *Peripeçies d'un rellotge de butxaca*, per Ivan Tourgenieff; *El grèvol*, per Hégésippe Moreau; *Civilisació*, per Eça de Queiroz.

Aquest volum, de més de 120 pàgines, l'hem format a prechs de molts dels nostres favoreixedors que desitjaven tenir, convenient aplegades, les hermosíssimes pàgines literàries que anem publicant en la secció *Els Mestres Contistes* del nostre periòdic i es el primer de una serie que anirem imprimint a mida que reunim material apropiat. Tots els contes d'aquest primer volum s'han publicat a DE TOTS COLORS, mes això no vol dir que en els volums successius no hi incloguem treballs inèdits, de manera que la secció de la nostre Biblioteca que dú per títol

Els Mestres Contistes

resultarà, ab el temps, una curiosa mostra de tot lo bo y millor que ha produït la literatura, en tots els països.

Els volums de *Els Mestres Contistes*, son impresos y enquadernats ab el bon gust que acredita la nostre biblioteca. Y's venen per tot arreu a pesseta l'exemplar.

Mes tenint en compte que *Els Mestres Contistes* se publiquen dintre la *Biblioteca DE TOTS COLORS*, volem facilitar als nostres favoreixedors la manera d'adquirirlos ben econòmicament. Els fem saber, donchs, que'ls hi donarem a **50 cèntims** l'exemplar, sempre que'ls comprin *directament en la nostra administració* y ens presentin, per justificar el seu caràcter de favoreixedors d'aquesta empresa, qualsevol dels volums publicats en la *Biblioteca DE TOTS COLORS*.

Per dificultats en la organització, s'ha sospès el Certamen literari-musical de Blanes del que'n parlavem la setmana passada.

S'han publicat els cartells dels Jochs Florals d'Olot y Puigcerdà.

En els Jochs Florals de Badalona ocupa la presidència el conegut crítich D. Manuel de Montoliu y forma part del jurat nostre distingit amich don Salvador Vilaregut.

Haventse agotat el nombre **23** de DE TOTS COLORS, primer que reparteix

La campana submergida

Les ales de cera

el reimprimirem desseguida y ja anunciarem oportunament el dia en que podrà adquirir-se per tot arreu al preu corrent de **15 cèntims**.

Acabada la publicació del conte extraordinari *El Mocador Tacat*, del qual es protagonista el famós detective Sherlock Holmes, estàvem disposats a publicar un hermosíssim conte del gran escriptor francès Catul Mendes, bellament traduït per un jove y distingit literat, més havem sigut obligats a retrassar la seva publicació, responnent als desitjos, imperiosos y entusiastes, dels nostres llegidors, que'ns demanaven ansiosament un segon conte del gran detective.

Aixís, desde el nombre vinent, comensarem a publicar *L'aventura dels sis Napoleons*, emocionant narració de Conan Doyle. L'interés d'aquest conte arriba al grau màxim que puguin assolir lectures de aquesta mena. Quan se donà a conèixer per primera volta a Londres, promogué una vibrant admiració. Per el carrers immensos y populosos, en els omnibus, en els tallers, en els jardins públics, tot Londres llegia l'emocionant narració incomparable. Fins un redactor del *The Times*, l'universal diari anglès, exclamava esglayat d'admiració:

«Fa vuyt dies que a la nostra populosa ciutat no's fa res més que llegir la darrera aventura de Sherlock Holmes. *L'aventura dels sis Napoleons*, que acaba de posar a la venda el seu autor l'universal Conan Doyle.

»Ningú pot fer altre cosa; ningú pot

pensar altre cosa. Sis milions d'habitants de l'Anglaterra, comenten entusiàsticament les peripecies del detective. ¡Deu vulgui acabar aquest estat de coses, car, del contrari, jo crech que arribariem a una paràlisi de la vida social y econòmica!»

Creiem que, ab lo dit, nostres llegidors ne tindran prou pera esperar ab ansia *L'aventura dels sis Napoleons*, capdal narració emocionant y captivadora.

Pêle-Mêle

UNA BONA LLISSÓ.—M. Enrich de Rothschild es un home qui té, ademès d'una poderosa fortuna, remarcables qualitats d'autor dramàtic. Però se troba amargat per una fatal disort, car ell voldria que'ls directors teatrals li donguessin francament llur parer sobres les seves obres, y així li esdevé del tot impossible. Presenta M. de Rothschild una obra: totseguit l'empresari l'accepta ab mil proves d'agrahiment y no té altres paraules que les d'alabansa per el seu talent y llargues admiracions encomiàstiques.

Avorrit d'aquesta fatalitat, M. Enrich de Rothschild, volgué, fa pochs dies, donar una lliissó als incondicionals elogiadors-empresaris.

Va presentar-se a casa d'un d'ells y li entregà un plech, lligat curosament per un fil d'or, qui esdevingué totseguit simbòlic als ulls de l'empresari.

—Farà'l favor de llegir aquesta obra meua?—digué l'autor.

—Oh! estimat senyor!—respongué l'empresari.—Això no cal... Posaré totseguit la vostra obra, que segurament serà un dels èxits més forts de la escena francesa.

—Mil mercès, senyor meu!... Però m'estimo més que avans de judicarla, la llegeixi.

—Com veste vulgui, senyor!

—Vixis, tornaré demà: li està bé?

—Perfectament, gran senyor!

L'endemà compareix M. de Rothschild y, totseguit, l'empresari surt a abraçar-lo desentse en mil il·lors. Verament, l'obra llegida era esplèndida. Jamay pensament humà, havia imaginat semblant profunditat y, a l'ensem, lleugeresa y divinitat d'estil.

Calmosament, M. de Rothschild, sen-

se descloure els llavis, procurà desenhassarse dels brassos aduladors, y solem·nialment, en mitj de l'e·glay incomparable que corprengué a l'empresari, arrencà el fil d'or, obri el plech y mostrà una quarentena de fulles en blanch.

Després, llensantles per terra, sortí calmosament.

L'empresari, revingut del seu primer esglay, endressà a la paperera els fulls dispersos y recullí el fil d'or simbòlic.

Definitivament, M. Enrich de Rothschild, ab totes les seves riqueses, no pot ser felis!...

AL GRAND THEATRE DE CALAIS.—Anunciada la primera representació de l'aplaudida òpera *Sigurd*, del mestre Reyer, una nombrosa concurrència omplenà el gran Teatre. S'alsà'l telò y l'obra anava representantse maravellosament, quan hèusa juí que arriba el moment de l'entrada de *Sigurd*, príncep del Rhin, cabalcant airosoament, seguit dels seus vasalls. *Sigurd* apareix soperbament, heròicament; ab tot, el seu cavall presenta una apariència mansa y poch guerrera.

El públich, admirat, fa un silenci august. *Sigurd*, desclou els llavis, preparantse a cantar. Mes, de sopte, comença a córrer un mormoreig inquiet per tota la sala de espectacles; la remor va creixent, creixent; sonen estrepitoses rialles y crits d'admiració; y, tot d'una, quan *Sigurd* se disposa a comensar el seu cant, s'alsa una cridoria esvalotada y la gent se remou exclamant:

«Mireu, nois, mireu! Es el cavall del tranvia, pobret; es el cavall del tranvia!»

Aprofitantse del esvalot, *Sigurd* baixa del cavall y fuig a correccuita, y la pobra bestiola pacient resta parada sobre l'escena, en mitj dels crits y les rialles generals.

«Miréulo, nois, es el cavall del tranvia»

¡Oh! el pobre cavall del tranvia de Calais, que, de dies, ha de tragar trevallosament el cotxe ressonant y, de nits, casibé disfressat, quan tots els altres caballs dormen, ell fa de comparsa heròich, sostenint sobre ses espatlles al gran *Sigurd*, príncep del Rhin!

DE TOTS COLORS Surt cada divendres
Redacció y Administració—Passatge de Mercader, 10.